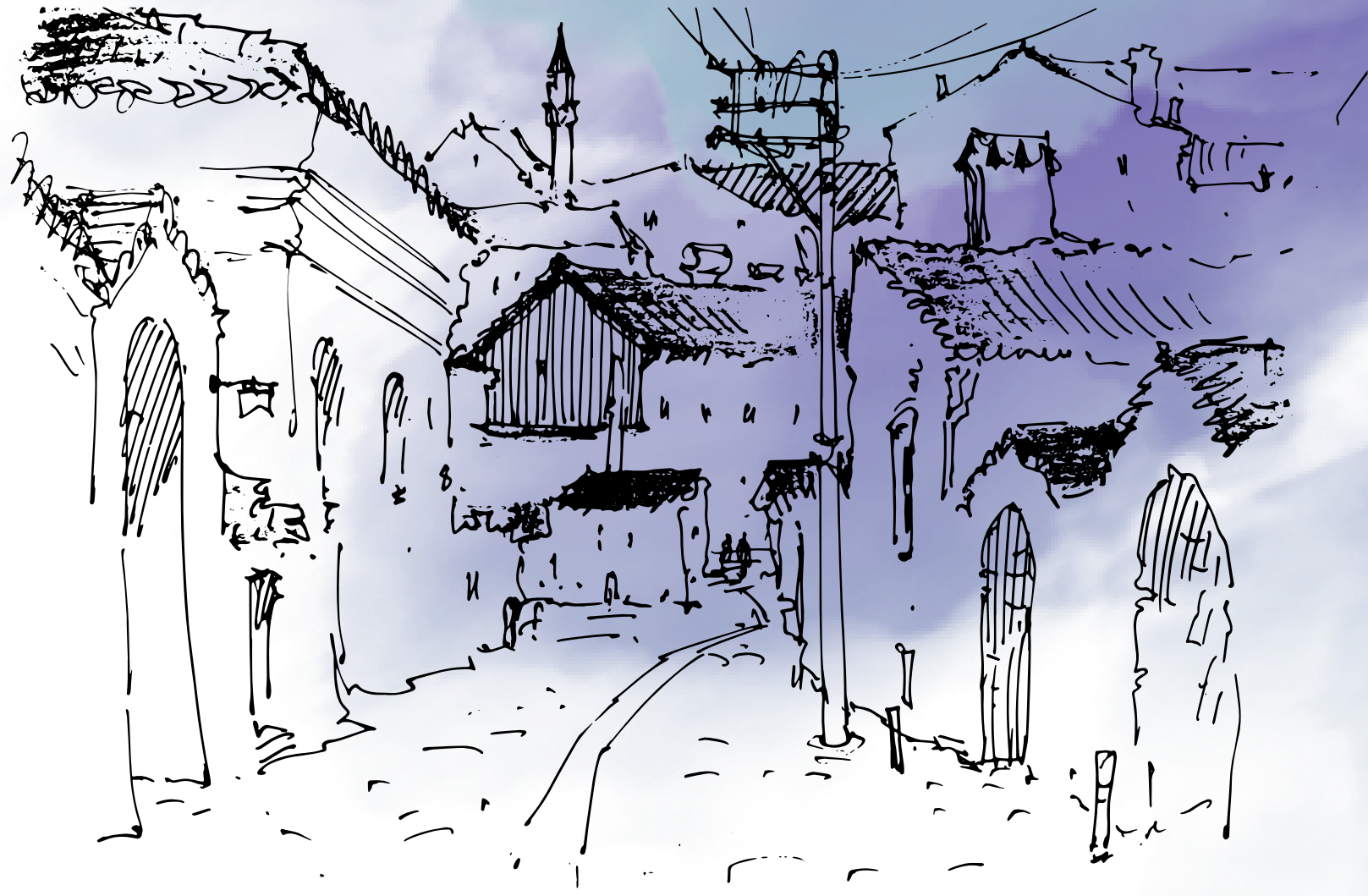

משנה לנשמה

משניות נבחרות מתוך פרקי אבות
לעילוי נשמת הנופלים והנרצחים
לרפואת הפצועים
לחזרתם בשלום של החטופים והנעדרים
ולהצלחתם של חיילי צה"ל ואנשי כוחות הביטחון

משנה לנשמה

שאלות לדיון ומחשבה:

אנשי כנסת הגדולה הכינו את העם היהודי לגלות.

מדוע שלושת הדברים שאמרו חשובים כל כך לעם שיוצא

למסע ארוך וקשה?

• משה קבל תורה מסיני, ומסרה
ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים
לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי
כנסת הגדולה.

• הם אמרו שלשה דברים, הוו
מתונים בדין, והעמידו תלמידים
הרבה, ועשו סִיג לתורה:
(פרקי אבות, פרק א, משנה א)

הוֹוֹ מִתּוֹנִים בַּדִּין

התורה נותנת דגש מיוחד על עשיית משפט צודק, על פי חוקי התורה שנתנו מהצדק ומהאמת האבסולוטית.

**”הִגִּיד לְךָ אָדָם מָה טוֹב וּמָה יְהוָה דּוֹרֵשׁ מִמֶּךָ
כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצָּנֵעַ
לָכֶת עִם אֱלֹהֶיךָ.” (מיכה, ו, ח).**

הדבר הראשון שאלוקים דורש מכולנו הינו עשית משפט צדק. להיזהר שמה שנמצא אצלנו מגיע לנו ואמור להיות שלנו, ומה שלא – לא.

הדיינים העמלים לברר את הצדק והיושר מצווים שלא להיחפז. עליהם לדון בשום שכל ובהתבוננות, ואף לאחר שנראה להם כי הגיעו למסקנה, צריכים לעצור, "לישון על זה לילה", ורק אחר כך, אחרי עיון מעמיק, לפסוק.

רגע לעצמי

מלבד ההתייחסות לדיינים היושבים על כס המשפט, למדו המכרשים (תפא"י ועוד) כי משנה זו מתייחסת לכל אדם באופן פרטי. החלטות צריכות להתקבל ביישוב הדעת, לאחר בחינת הפרטים כולם ותוך שימת לב לכל התוצאות האפשריות. כל אדם הוא דין לעצמו, וכל אחד מצווה להיות מתון בכל דיון מחדש.

וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הָרְבִּיָּה

ההוראה הנוספת אותה מנחילים אנשי כנסת הגדולה היא 'העמידו תלמידים הרבה', התלמידים הינם שגירים של המשך מסירת התורה. כל אחד שיוזע ומכיר את התורה שבעל פה מחויב לדאוג להמשך הפצתה ולהעבירה הלאה בהדרכה פרטנית של רב ותלמיד.

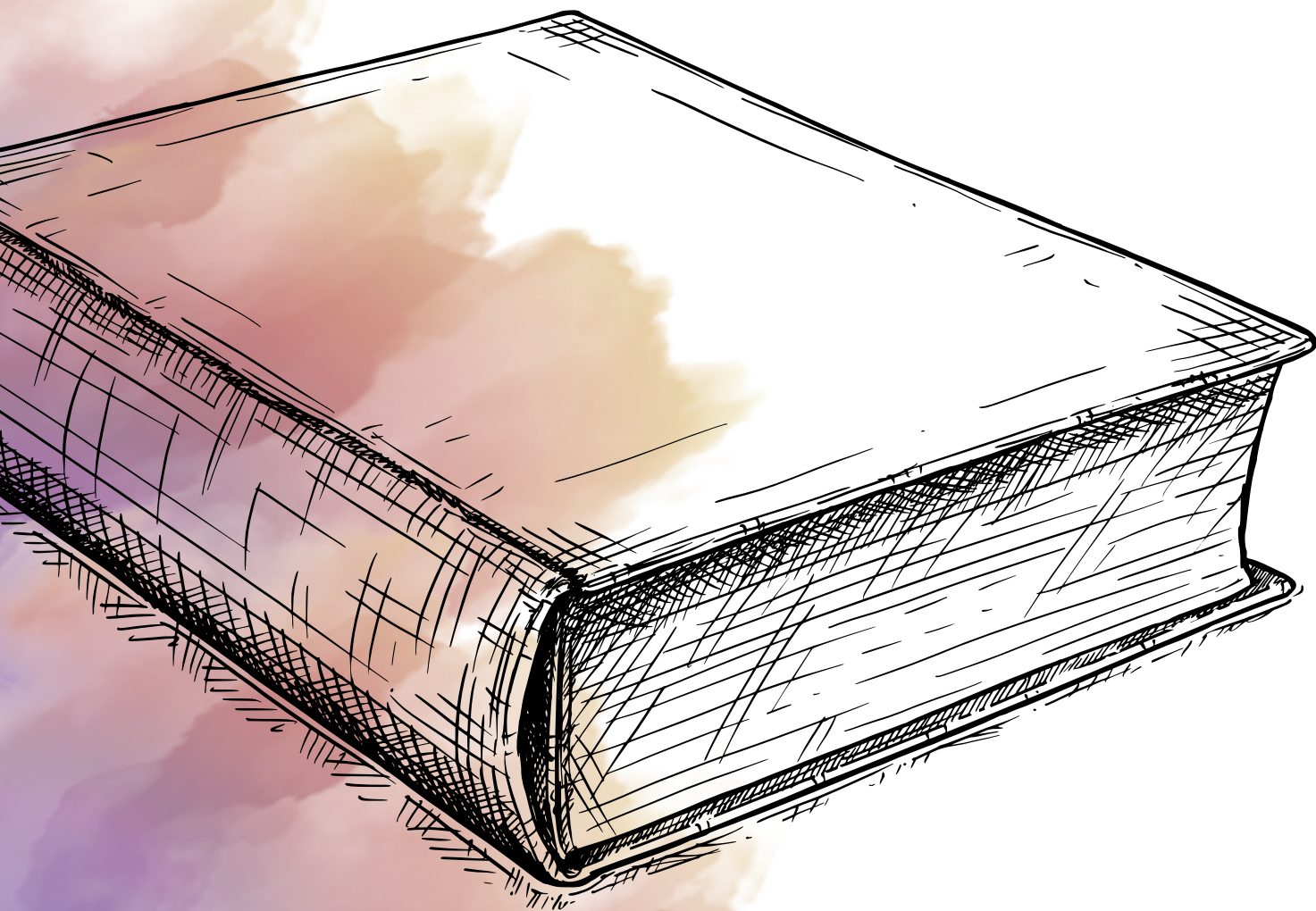
מפרשי המשנה מסמיכים על משנה זו את מאמר שלמה:
"בבוקר זרע את זרעך, ולערב אל תנח ידך" (קהלת, יא, ו).

כפי שלמדו זאת חכמים (יבמות סב, ב) גם אדם שהעמיד תלמידים בצעירותו אינו יכול לנוח ולומר עשיתי די, עליו להמשיך ולטרוח במסירת התורה הלאה. איש אינו יודע מי מתלמידיו יצליח להעביר את התורה כראוי, ועליו לדאוג לכך שיהיו כמה שיותר תלמידים כאלו.

מי כאן המורה

בית שמאי אומרים: אל ישנה אדם אלא למי שהוא חכם
ועניו ובן אבות ועשיר. ובית הלל אומרים: לכל אדם
ישנה (אבות דרבי נתן, נוסחא א, פרק ג)

רגע לעצמי

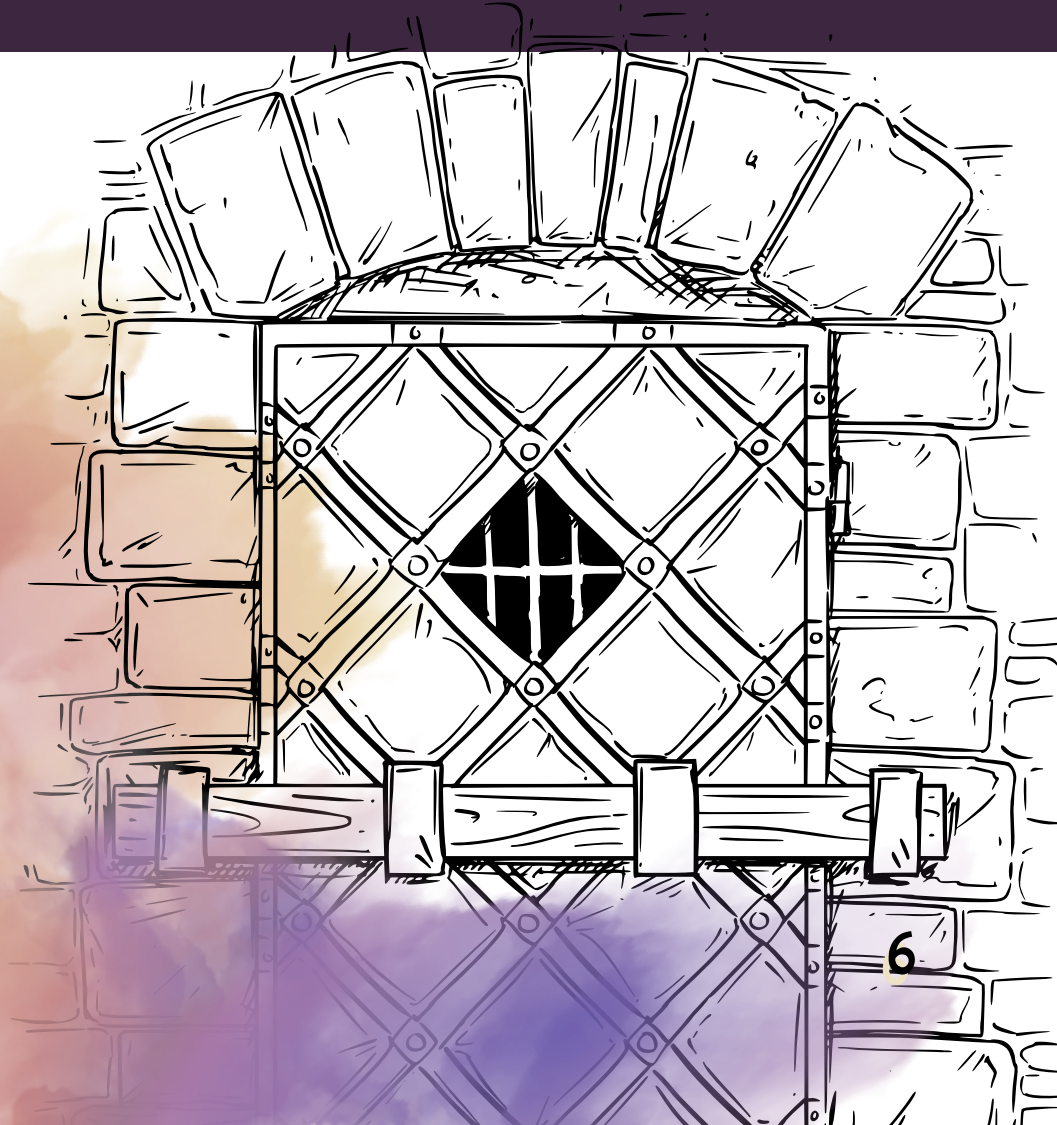
הלכה נפסקה במשנתנו כדברי בית הלל. מוטלת עלינו החובה להעביר את דעתנו והשקפותינו הלאה, לכמה שיותר אנשים. גם כאן, כמו בהוראה הקודמת, דברי חכמים אינם פונים דווקא למנהיגים ובעלי השפעה מפורסמים. דברי חז"ל פונים לכל אחד ואחד מאיתנו. כולנו מעמידי-תלמידים, במשפחות שלנו, בקהילות שלנו ובכל מקום בו רואים אותנו ואנו יכולים לתת דוגמה אישית.

כל אחד מאיתנו נקרא להעמיד תלמידים הרבה, לדאוג שאורחות חייו וערכיו יהיו מודל לחיקוי לכל סובביו ומכריו.

גם הוראה זו, כקודמותיה, פונה גם לאיש הפרטי. כל אחד מאיתנו מכיר את חולשותיו ואת המקומות המועדים אצלו לנפילה. 'עשו סייג!' קוראים לנו חכמים. זהו את נקודות התורפה ותכננו מראש כיצד לא להיכנס למקומות שהיציאה מהם בשלום אינה בטוחה.

ועשו סייג לתורה

כאשר מוסרי התורה, חכמי כל דור ודור, מרגישים שיש צורך לתקן דברים נוספים על מנת לשמר את הוראות התורה כתקנתם, מחויבים הם לגדור ולתקן כדי לוודא את המשך המסירה כתקנה. התורה אקטואלית ומחייבת את כל הדורות במידה שווה, והאחריות המוטלת לפתחי החכמים היא לוודא את קיומה תמיד.

הודו רבה!